

V Bruseli 1. 6. 2016
COM(2016) 212 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
o vykonávaní nariadenia (EÚ) č. 1025/2012 v rokoch 2013 až 2015

{SWD(2016) 126 final}

1. ÚVOD

Podľa článku 24 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1025/2012 o európskej normalizácii (ďalej len „nariadenie“)¹:

Do 31. decembra 2015 a potom každých päť rokov Komisia predkladá správu o vykonávaní tohto nariadenia Európskemu parlamentu a Rade. Táto správa obsahuje analýzu výročných správ uvedených v odsekoch 1 a 2, hodnotenie relevantnosti normalizačných činností, na ktoré boli pridelené finančné prostriedky Únie, v súvislosti s požiadavkami právnych predpisov a politík Únie, ako aj posúdenie prípadných nových opatrení na zjednodušenie financovania európskej normalizácie a na zníženie administratívnej záťaže pre európske normalizačné organizácie.

Vypracovaním tejto správy sa vyhovuje požiadavke stanovenej v článku 24.

2. FUNGOVANIE SYSTÉMU EURÓPSKEJ NORMALIZÁCIE

V tejto správe (a sprievodnom hodnotení) sa posudzuje fungovanie európskeho systému normalizácie vrátane uvedeného nariadenia, a to od roku 2013, keď nariadenie nadobudlo účinnosť. Európsky systém normalizácie sa posudzuje z hľadiska efektívnosti, účinnosti, koherencie, relevantnosti a pridanej hodnoty pre EÚ v súlade s doložkou o preskúmaní stanovenou v článku 24 ods. 3 nariadenia. Správa zahŕňa:

- analýzy vykonávania nariadenia prostredníctvom správ poskytnutých európskymi organizáciami pre normalizáciu a organizáciami podľa prílohy III za roky 2013 a 2014;
- vyhodnotenie relevantnosti normalizačných činností, ktoré sú financované Európskou úniou;
- posúdenie možností zjednodušenia financovania európskej normalizácie a zníženia administratívnej záťaže.

Vzhľadom na význam normalizácie ako spôsobu harmonizácie jednotného trhu a jej vplyv na konkurencieschopnosť hospodárstva EÚ toto hodnotenie nadväzuje na Program regulačnej vhodnosti a efektívnosti Komisie². Toto hodnotenie má vo vzťahu k regulačnej vhodnosti osobitný význam: čerpá zo štúdií alebo správ týkajúcich sa európskeho systému normalizácie a jeho procesov, konkrétne týkajúcich sa lepšieho zapojenia konkrétnych zainteresovaných strán, ako sú MSP, doladenia pridelovania prostriedkov Únie a riešenia otázky administratívnej záťaže na strane európskych organizácií pre normalizáciu a vnútroštátnych orgánov pre normalizáciu.

Vzhľadom na to, že nariadenie nadobudlo účinnosť len nedávno, nie je možné vykonať úplné hodnotenie nariadenia *ex post*, keďže ešte nebol zavŕšený celý cyklus normalizačnej činnosti

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 z 25. októbra 2012 o európskej normalizácii, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 87/95/EHS a rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES (Ú. v. EÚ L 316, 14.11.2012, s. 12 – 33).

² OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNŮ
Program regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT): súčasný stav a výhľad do budúcnosti, COM(2014) 368 final, 18.6.2014

vyžiadanej Komisiou od roku 2013. V tejto správe (a sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie) sa posudzuje, či je európsky systém normalizácie na správnej ceste, pokiaľ ide o plnenie cieľov stanovených zákonodarcom pri reforme systému normalizácie a pri prijatí nariadenia a podľa potreby sa v ňom poskytujú odporúčania na to, ako zlepšiť vykonávanie nariadenia a európskeho systému normalizácie (pozri prílohy 1 a 2 k tejto správe).

V správe sa hodnotia najmä procesy, ktoré boli zavedené v rámci európskeho systému normalizácie a v rámci nariadenia, pričom jej cieľom nie je komplexné hodnotenie širších vplyvov normalizácie na vnútorný trh alebo na konkurencieschopnosť podnikov v EÚ (pozri aj časť 3.2 tejto správy).

2.1 Metodika

Hodnotenie vychádza zo štúdií a správ, ktoré boli vypracované od roku 2013³, ako napríklad výsledkov nezávislého preskúmania systému európskej normalizácie, ktoré boli uverejnené v apríli 2015 po validácii v marci, správy Komisie Rade a Parlamentu podľa článku 25 nariadenia⁴ prijatej v máji 2015, štúdie podľa článku 24 zameranej na posúdenie relevantnosti činností a ich financovania⁵, ktorá bola vypracovaná na základe každoročných správ, a správy zo stretnutia „Okrúhly stôl priateľov normalizácie“, ktoré sa konalo 1. júla 2015 a ktoré bolo takisto súčasťou validácie nezávislého hodnotenia. Zohľadnili sa aj praktické skúsenosti útvarov Komisie získané pri uplatňovaní nariadenia.

2.2 Hlavné ciele nariadenia a systému európskej normalizácie

Hlavnými všeobecnými cieľmi tohto nariadenia sú: zvýšenie prínosu noriem a európskej normalizácie k lepšiemu fungovaniu vnútorného trhu, stimulácia rastu a inovácií a posilnenie konkurencieschopnosti podnikov v EÚ, najmä MSP.

Osobitné ciele nariadenia sú:

- zvýšiť transparentnosť normalizácie EÚ,
- nastaviť revidované pravidlá financovania európskej normalizácie vrátane financovania pre MSP a organizácie zainteresovaných strán zo sociálnej a spoločenskej oblasti na európskej úrovni,
- zabezpečiť, aby MSP a zainteresované strany zo sociálnej a spoločenskej oblasti boli v procese normalizácie primerane zastúpené, najmä pokiaľ ide o normy vypracovávané na žiadosť Komisie,
- skrátiť trvanie procesu normalizácie vyžiadaného Komisiou,
- umožniť členským štátom, aby mohli v rámci verejného obstarávania odkazovať na technické špecifikácie IKT vytvorené mimo európskeho systému normalizácie.

Oznámením COM(2011) 311 sa zaviedli hlavné zásady európskeho systému normalizácie, ktoré sú vyjadrené prostredníctvom piatich strategických cieľov:

- európske normy musia byť rýchlo dostupné,

³ Všetky relevantné štúdie/správy sú dostupné na adrese: http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system/index_en.htm

⁴ COM(2015) 198 final

⁵ Štúdia o vykonávaní nariadenia č. 1025/2015 (článok 24). EY, 2015.

- európske normy sú pre podniky významnými strategickými nástrojmi na zvýšenie ich konkurencieschopnosti,
- európske normy musia reagovať na rastúci dopyt po týchto normách, ako po nástroji na podporu európskych politík a právnych predpisov,
- európske normy sa budú týkať stále väčšieho počtu skupín v európskej spoločnosti, systém európskej normalizácie musí byť preto čo najinkluzívnejší,
- európske normy musia zohrávať úlohu pri podpore konkurencieschopnosti európskych podnikov na svetovom trhu.

Nariadenie nadobudlo účinnosť 1. januára 2013. Hodnotenie sa preto týka prvých dvoch (2) rokov vykonávania nariadenia. V rámci nezávislého preskúmania sa skúmalo dlhšie časové obdobie a všetky dostupné údaje od zriadenia európskych organizácií pre normalizáciu.⁶

3. ANALÝZA

3.1 Účinnosť

Oblasti, v ktorých sa v dôsledku prijatia nariadenia posilnila účinnosť a v ktorých sa ukazuje pokrok smerom k vylepšeniu európskeho systému normalizácie, sú stručne zhrnuté ďalej.

– Transparentnosť:

Doterajšie normalizačné opatrenia Komisie a ročný pracovný program Únie, ktorý bol ako novinka zavedený nariadením, prispievajú k transparentnosti, vlastníctvu a kvalite činností.

Dosiahol sa pokrok v zabezpečení **transparentnosti** činnosti európskych organizácií pre normalizáciu a vnútroštátnych orgánov pre normalizáciu prostredníctvom zverejňovania pracovných programov týchto orgánov na ich webových sídlach. Európske organizácie pre normalizáciu a vnútroštátne orgány pre normalizáciu vykonali významné investície do používania IKT nástrojov. Náležitá transparentnosť pracovných programov normalizačných orgánov v zmysle článku 4 ods. 1 nariadenia je dôležitou podmienkou na zabezpečenie inkluzívnosti normalizačných činností. Naďalej však existuje priestor na zlepšenie vykonávania článku 4 ods. 3 až ods. 4 nariadenia, pokiaľ ide o jasnosť a dostupnosť pracovných programov vnútroštátnych orgánov pre normalizáciu.

– Inkluzívnosť

Účasť relevantných zainteresovaných strán na normalizácii sa zlepšila, mohla by však byť ešte účinnejšia. Podľa kľúčových zainteresovaných strán je pre MSP ešte stále ťažké podieľať sa na normalizácii a/alebo využívať normy. Napriek zavedeným zlepšeniam stále zostáva výzvou aj účasť organizácií zainteresovaných strán zastupujúcich záujmy spotrebiteľov, pracovníkov, MSP, ako aj environmentálne záujmy, a to z dôvodu niektorých obmedzení na európskej a medzinárodnej úrovni, na ktoré upozornili organizácie podľa prílohy III v rámci nezávislého preskúmania a svojich správ o vykonávaní nariadenia.

⁶ Pri analýze času potrebného na vypracovanie noriem sa napríklad porovnávali údaje od roku 2009 do roku 2013 (pozri stranu 70).

Na **európskej úrovni** boli v roku 2013 a 2014 vybrané štyri **organizácie zainteresovaných strán**, ktoré sú v súlade s článkom 16 nariadenia oprávnené na financovanie z Únie: Small Business Standards (SBS, Normy pre malé podniky), The European Consumer Voice in Standardisation (ANEC, Hlas európskych spotrebiteľov pri normalizácii), European Environmental Citizens Organisation for Standardisation (ECOS, Európske environmentálne občianske organizácie pre normalizáciu) a European Trade Union Confederation (ETUC, Európska konfederácia odborových zväzov). Tieto organizácie začali vyvíjať úsilie s cieľom posilniť svoje zapojenie do európskej normalizácie a svoj príspevok k nej. Ich činnosti sa zameriavajú najmä na odbornú prípravu expertov, účasť v európskych organizáciách pre normalizáciu na politickej a technickej úrovni a na vytváranie nástrojov komunikácie.

Pokiaľ ide o **vnútroštátnu úroveň**, v správach vnútroštátnych orgánov pre normalizáciu sa uvádza, že na politickej a technickej úrovni sa zapájajú zástupcovia štyroch skupín zainteresovaných strán, a to MSP, spotrebiteľov, zainteresovaných strán zo sociálnej a spoločenskej oblasti. Počet vnútroštátnych orgánov pre normalizáciu, v ktorých sú zastúpené MSP, spotrebiteľia a zainteresované strany zo sociálnej a spoločenskej oblasti, sa medzi rokmi 2013 a 2014 zvýšil (najmä v rámci Európskeho inštitútu pre telekomunikačné normy – ETSI). Na **európskej úrovni** sú však na politickej a technickej úrovni zjavne zastúpené najmä MSP [napr. v roku 2014 boli MSP zastúpené na technickej úrovni vo viac ako 80 % technických orgánov Európskeho výboru pre normalizáciu (CEN) a Európskeho výboru pre normalizáciu v elektrotechnike (CENELEC) a pracovných skupín ETSI], zastúpenie ostatných skupín zainteresovaných strán je menšie, čo môže vyplývať z menšieho záujmu spotrebiteľov, sociálnych a spoločenských zainteresovaných strán o normalizáciu, keďže nie sú priamymi používateľmi noriem.

– Včasnosť:

Priemerný čas potrebný na **vypracovanie nových noriem** vyžiadaných Komisiou sa skrátil z piatich rokov v roku 2009 na tri roky v roku 2013⁷, pričom tento pokrok nevyplýva z vykonávania nariadenia, ale z potrieb odvetví priemyslu. Účelom nových partnerských rámcových dohôd a dohôd o grante na prevádzku uzatvorených medzi Komisiou a ENO sa zameriavajú na ďalšie zníženie času potrebného na tvorbu noriem. Očakáva sa, že rámcové partnerské dohody, ktoré obsahujú kľúčové indikátory výkonnosti⁸, spolu so zavedením ročných pracovných programov Únie a revíziou postupov prijímania žiadostí o normalizačné práce⁹ v zmysle článku 10 nariadenia, prispievajú k urýchleniu normalizačných činností vyžiadaných Komisiou. To môže priniesť významné zlepšenie pri zachovaní kvality a inkluzívnosti. Vo všeobecnosti by sa tak európske organizácie pre normalizáciu stali ešte atraktívnejšie, a to najmä vo vzťahu k osobitným projektom v oblasti špičkových technológií, v rámci ktorých existuje globálna konkurencia. K dosiahnutiu uvedeného cieľa takisto prispeje užšie prepojenie komunity pôsobiacej v oblasti výskumu a vývoja s normalizáciou. Očakáva sa, že na základe vykonávania nariadenia sa takisto rýchlejšie dosiahnu výsledky normalizácie, a to aj vďaka skoršiemu zapojeniu zainteresovaných strán, posilnenému konsenzu podpory žiadostí o normalizačné práce, podrobnejším požiadavkám týkajúcim sa vyžadanej európskej normy alebo normalizačného produktu, ako aj vďaka termínom na prijatie vyžadovaného normalizačného produktu.

⁷ Independent Review of the European Standardisation System (Nezávislé preskúmanie systému európskej normalizácie), záverečná správa, 2015, s. 109.

⁸ Vrátane skrátenia bežného času tvorby noriem o 50 % do roku 2020.

⁹ SWD(2015) 205 final z 27. októbra 2015 „Vademecum on European Standardisation in support of Union Legislation and policies (Príručka o európskej normalizácii na podporu právnych predpisov a politík Únie)“
http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/vademecum/index_en.htm

Pokiaľ ide o interakciu medzi nariadením a inými právnymi predpismi EÚ, v rámci ktorých sa využívajú európske normy, existuje priestor na zefektívnenie postupov pri revidovaní týchto odvetvových právnych predpisov. Napríklad návrh nariadenia o bezpečnosti spotrebných výrobkov (8) sa zameriava na skrátenie týchto postupov prostredníctvom zosúladenia s postupmi stanovenými v nariadení (o normalizácii).

– financovanie normalizačných činností zo strany Únie:

Financovanie činností európskych organizácií pre normalizáciu a organizácií podľa prílohy III zo strany Únie je obmedzené na 20 až 25 miliónov EUR ročne. Komisia na základe nariadenia poskytuje priemerne **35 % až 40 %** celkového príjmu troch neziskových európskych organizácií pre normalizáciu¹⁰ (...) a **75 % až 100 %** celkového príjmu organizácií podľa prílohy III¹¹.

Expert, ktorí sa dobrovoľne zúčastňujú na normalizačnej činnosti na medzinárodnej, európskej a národnej úrovni, tak zvyčajne činia na svoje vlastné náklady. Podľa odhadov európskych organizácií pre normalizáciu experti z príslušného odvetvia minú každý rok asi 1 miliardu EUR na to, aby sa zapájali do normalizačnej činnosti a podieľali sa na nej (ide o odhadovanú celkovú hodnotu strávených pracovných hodín, náklady na ubytovanie a cestovné atď. ...) V súvislosti s financovaním Únie poukazujú európske organizácie pre normalizáciu a/alebo organizácie podľa prílohy III na niektoré problémy. Problémy týkajúce sa poskytovania finančnej podpory zo strany Komisie, na ktoré osobitne upozorňujú, možno zhrnúť takto:

- čas potrebný na podpísanie dohôd o grantoch na prevádzku medzi EK a európskymi organizáciami pre normalizáciu.
- správa financovania zo strany Únie: európske organizácie pre normalizáciu a organizácie podľa prílohy III sa domnievajú, že je potrebné vynaložiť isté úsilie na spracovanie a posúdenie žiadostí o finančnú podporu. Týka sa to aj podávania technických a finančných správ, a to najmä v súvislosti s grantmi na prevádzku.

Odhady vykonané v rámci štúdie podľa článku 24 ukazujú, že je nutné, aby európske organizácie pre normalizáciu a organizácie podľa prílohy III vynaložili isté úsilie v súvislosti so žiadosťami o granty na prevádzku (napr. pri navrhovaní ročného plánu) a v súvislosti s podávaním správ o vykonávaní grantu. Podľa odhadov výšky administratívnych nákladov spojených s grantmi na prevádzku tieto náklady predstavujú primeraný podiel celkového financovania zo strany EK (z celkovej výšky pridelených prostriedkov ide o cca 1 % v prípade európskych organizácií pre normalizáciu a od 2 % do 5 % v prípade štyroch organizácií podľa prílohy III vo forme grantov na prevádzku).

¹⁰ CEN – Európsky výbor pre normalizáciu, CENELEC – Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike a ETSI – Európsky inštitút pre telekomunikačné normy.

¹¹ Small Business Standards (Normy pre malé podniky) – <http://sbs-sme.eu/>, The European Consumer Voice in Standardisation (Hlas európskych spotrebiteľov pri normalizácii) – <http://www.anec.eu/anec.asp>, The European Environmental Citizens' Organisation for Standardisation (Európske environmentálne občianske organizácie pre normalizáciu) – <http://ecostandard.org/> and The European Trade Union Confederation (Európska konfederácia odborových zväzov) – <http://www.etuc.org/>.

- celkové požiadavky na predkladanie správ, informačné povinnosti a administratívne náklady súvisiace s nariadením: povinnosti spojené s financovaním Únie a akumulácia požiadaviek na predkladanie správ uložených európskym organizáciám pre normalizáciu a organizáciám podľa prílohy III sú považované za istú administratívnu záťaž.

V súvislosti s predkladaním správ o vykonávaní nariadenia sa od európskych organizácií pre normalizáciu, takisto ako od organizácií podľa prílohy III (článok 24 – správy), vyžaduje, aby v súvislosti so správami o vykonávaní činností vyvinuli isté úsilie.

- Predvídateľnosť a kontinuita finančnej podpory: rámcové partnerské dohody predstavujú významný pokrok pri zabezpečení kontinuity finančnej podpory. Európske organizácie pre normalizáciu a organizácie podľa prílohy III však naďalej pociťujú neistotu, pokiaľ ide o prostriedky, ktoré budú každý rok k dispozícii na vykonávanie konkrétnych opatrení. To môže ohroziť náležité plánovanie činností, ktoré sú potrebné na realizáciu ročného pracovného programu alebo na vykonávanie konkrétnej normalizačnej činnosti.

Na záver možno konštatovať, že európske organizácie pre normalizáciu a/alebo organizácie podľa prílohy III uvádzajú, že nariadením sa zvýšila administratívna záťaž. Hoci sa pri posúdení takejto záťaže ukázalo, že predstavuje primeraný podiel výšky prostriedkov poskytovaných Európskou komisiou, bolo by vhodné prijať opatrenia na zníženie vnímanej nedostatočnej efektívnosti.

Očakáva sa, že Príručka o európskej normalizácii na podporu právnych predpisov a politík Únie a nedávne rozhodnutie Komisie¹² o zavedení paušálnych súm v súlade s článkom 17 ods. 4 nariadenia o normalizácii zlepšia situáciu tak, aby sa prístup k financovaniu Únie stal jednoduchší a predvídateľnejší. Ide o prvý krok smerom k prístupu založenému viac na výkone, ktorý by sa mal včas vyhodnotiť.

– technické špecifikácie v oblasti IKT: v oblasti IKT vypracúva mnohostranná platforma zainteresovaných strán priebežný plán IKT ako nástroj spolupráce, ktorý má spojiť Európsku komisiu a zainteresované strany v oblasti normalizácie IKT – na úrovni EÚ a svetovej úrovni – s cieľom zvýšiť vzájomnú koordináciu a spoluprácu. Posilňuje aj transparentnosť procesu normalizácie v oblasti IKT, a to vytvorením príslušného zoznamu činností a zozbieraním názorov a stanovísk rôznych zainteresovaných strán v rámci každej riešenej témy. Prijatých bolo už niekoľko technických špecifikácií pre verejné obstarávanie v oblasti IKT.

Na záver možno konštatovať, že nariadenie sa zameriava na zvyšovanie prínosu noriem a európskej normalizácie k lepšiemu fungovaniu vnútorného trhu, stimulácii rastu a inovácií a k podpore konkurencieschopnosti podnikov v EÚ, najmä MSP. Boli prijaté kroky na zvýšenie transparentnosti tvorby žiadostí Komisie o normalizačné práce na podporu právnych predpisov a politík EÚ, ako aj väčšie zapojenie MSP a nedostatočne zastúpených zainteresovaných strán. Nariadením sa takisto zjednodušuje využívanie potenciálu inovačných IKT a prispieva k realizácii jednotného trhu.

¹² COM(2015) 3697 final.

3.2 Účinnosť

Príspevok európskej normalizácie ku konkurencieschopnosti podnikov EÚ dokladovali skoršie štúdie¹³ uskutočnené na vnútroštátnej úrovni vo Francúzsku, v Nemecku a Spojenom kráľovstve.

Súčasný údaj však neumožňuje úplnú a všeobecnú analýzu efektívnosti európskeho systému normalizácie, na ktorú mali vplyv činnosti podporované Európskou komisiou v novom rámci nariadenia. Očakáva sa, že pri vypracovávaní nasledujúcej správy podľa článku 24, ktorá bude predložená v roku 2020, budú dostupné dostatočné údaje na primerané posúdenie.

Uvedené pripomienky je však potrebné chápať vo svetle skutočnosti, že širšie spektrum faktorov, ktoré ovplyvňujú hospodársky vplyv európskeho systému normalizácie, nie je možné zachytiť bez rozsiahlejšej štúdie, pričom Rada (v marci 2015¹⁴) vyzvala Komisiu, aby zvážila uskutočnenie takejto štúdie vo vhodnom čase.

Hoci európske organizácie pre normalizáciu a organizácie podľa prílohy III sa domnievajú, že nariadením sa zvýšila administratívna záťaž na ich strane (pozri oddiel 3.1 o účinnosti) a dostupné údaje túto domnienku nepotvrdzujú. Komisia zváži opatrenia na zníženie tejto vnímanej nedostatočnej efektívnosti.

3.3. Koherentnosť, pridaná hodnota pre EÚ a relevantnosť

Každá z existujúcich 20 000 európskych noriem (najmä v oblasti výrobkov) mohla nahradiť až 33 súborov vnútroštátnych noriem, ktoré s nimi boli v rozpore. Napriek tomu je ťažké zmerať pridanú hodnotu európskeho systému normalizácie pre EÚ. Európska normalizácia má však zohrávať kľúčovú úlohu pri vytváraní a fungovaní jednotného trhu s výrobkami a službami prostredníctvom postupnej harmonizácie vnútroštátnych noriem, ktoré sú v rozpore s európskymi normami a ktoré môžu vytvárať technické prekážky v prístupe na domáce trhy. Môže preto odstraňovať prekážky obchodu a zároveň zaistiť vysokú úroveň ochrany verejného záujmu, a to najmä v oblasti zdravia a bezpečnosti. Takáto dobrovoľná harmonizácia preto môže prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti európskeho priemyslu, ale len za predpokladu, že európska normalizácia bude rozsiahla, medzinárodne uznávaná a že bude jednoduché dodržiavať ju (najmä pre MSP).

Potvrďuje sa potreba efektívneho a účinného procesu normalizácie na úrovni EÚ, čo je jedným z cieľov európskeho systému normalizácie a nariadenia, pričom je potrebné zvážiť vytvorenie ďalších európskych noriem pre služby. Platia však aj potreby, ktoré sa identifikovali v čase posúdenia vplyvov. Relevantnou témou ostáva aj financovanie, a to

¹³ BSI (2015): The Economic Contribution of Standards to the UK Economy (Ekonomický príspevok noriem k hospodárstvu Spojeného kráľovstva), DIN (2000): Economic Benefits of Standardization (Hospodárske výhody normalizácie, 3 zväzky). Berlín: Beuth. (aktualizácia 2011), DTI (2005): The Empirical Economics of Standards (Empirická ekonómia noriem, DTI ECONOMICS PAPER NO.12. Londýn. AFNOR (2009): The Economic Impact of Standardization – Technological Change, Standards and Long-Term Growth in France (Ekonomický vplyv normalizácie: technologická zmena, normy a dlhodobý rast vo Francúzsku). Paríž. AFNOR (2016): Economic Impact of Standardisation (Ekonomický vplyv normalizácie), január 2016, Paríž, Francúzsko.

¹⁴ Rada pre konkurencieschopnosť 2. marca 2015 „VYZÝVA Komisiu, aby dokončila nezávislé preskúmanie a analyzovala vplyv normalizácie na hospodárstvo, zohľadňujúc pritom záujmy všetkých strán.“

s ohľadom na nové objavujúce sa trendy (ako napr. globalizácia, prepojenie IKT a iných odvetví ako IKT atď.). Je navyše dôležité, aby sa dosiahla primeraná rovnováha medzi záujmami majiteľov patentov a používateľmi, pokiaľ ide o patenty nevyhnutné pre normy.

Typológia činností podporovaných z prostriedkov Únie takisto súvisí a má byť v súlade s ročnými pracovnými programami Únie, pričom Únia financuje tie činnosti, ktoré nefinancuje priemyselné odvetvie, alebo ktoré nie sú financované v potrebnom rozsahu a čase.

Celkovo musia byť normalizačné činnosti v súlade s politickými cieľmi EÚ, najmä digitálnym jednotným trhom, spravodlivejším a prehľadnejším jednotným trhom, energetickou úniou, rastom a investíciami a úlohou EÚ ako globálneho aktéra. Z praktického hľadiska sa súlad dosahuje prostredníctvom využívania ročného pracovného programu Únie (ktorý je v súlade s prioritami Komisie¹⁵) a ďalej prostredníctvom dôsledného monitorovania procesu v rámci Komisie, ako aj prostredníctvom interakcie s členskými štátmi a relevantnými zainteresovanými stranami.

Potenciálna pridaná hodnota pre EÚ je neoddeliteľnou súčasťou európskeho systému normalizácie. Každá nová európska norma, či už vypracovaná na žiadosť Komisie alebo nie, nahrádza vnútroštátne normy: znižuje náklady na pohyb tovaru na jednotnom trhu. Vďaka tomu môžu európske normy pozitívne ovplyvniť hospodársky rast, pretože znižujú celkové priemyselné náklady, zlepšujú interoperabilitu, zvyšujú záruku kvality a bezpečnosti výrobkov a služieb a umožňujú prístup na európsky trh a svetové trhy. Európske normy môžu navyše podporovať politiky EÚ v niekoľkých rôznych oblastiach, okrem iného v oblasti prístupnosti energetickej účinnosti a bezpečnosti výrobkov.

Odstránenie prekážok obchodu a posilňovanie jednotného trhu jednoznačne predstavuje hlavný potenciál pridanej hodnoty európskej normalizácie pre EÚ. Európsky systém normalizácie ako taký má priamy význam pre fungovanie EÚ a sleduje ciele, ktoré sa nedajú dosiahnuť na vnútroštátnej úrovni. Zo znižovania transakčných nákladov, zvýšenej úrovne interoperability a vytvorenia spoločného technického jazyka na európskom jednotnom trhu môžu profitovať najmä podniky.

4. ZÁVER

Nariadením sa zvýšila transparentnosť a inkluzívnosť európskeho systému normalizácie, posilnil sa príspevok noriem a európskej normalizácie k lepšie fungujúcemu vnútornému trhu a revidovali sa pravidlá finančnej podpory EÚ pre európske normalizačné organizácie a organizácie podľa prílohy III.

V oblasti IKT sa prostredníctvom priebežného plánu IKT ako nástroja spolupráce podarilo spojiť Európsku komisiu a zainteresované strany zaoberajúce sa normalizáciou IKT na európskej a svetovej úrovni a zvýšiť ich vzájomnú koordináciu a spoluprácu. Posilňuje aj transparentnosť procesu normalizácie v oblasti IKT, a to vytvorením zoznamu relevantných činností a zozbieraním názorov a stanovísk rôznych zainteresovaných strán v rámci každej riešenej témy.

¹⁵COM(2014) 910 final.

V tejto fáze Komisia uvažuje o niekoľkých nelegislatívnych iniciatívach v oblasti správy vecí verejných, interakcie a komunikácie, ktoré by boli z hľadiska zlepšovania európskeho systému normalizácie odôvodnené (pozri prílohy 1 a 2).

K splneniu tohto cieľa by mala prispieť spoločná iniciatíva v oblasti európskej normalizácie, ktorá bola oznámená v rámci stratégie¹⁶ jednotného trhu. V rámci spoločnej iniciatívy v oblasti normalizácie sa bude tiež skúmať, ako systematickejšie a progresívne analyzovať medzeru medzi prioritami v oblasti výskumu/inovácií a európskou normalizáciou a ako ju účinnejšie zaplniť, a aj to, ako včas priniesť normalizačné produkty. Okrem toho¹⁷ sa v pláne dokončenia digitálneho jednotného trhu, ktorý je súčasťou stratégie digitálneho jednotného trhu, oznamuje prijatie plánu pre prioritné normy IKT s cieľom identifikovať kľúčové priority normalizácie so zameraním na technológie a oblasti, ktoré sa považujú za najdôležitejšie pre digitálny jednotný trh. V súlade s tým sa v tomto pláne identifikuje niekoľko prioritných oblastí, v ktorých bude naliehavo potrebný súvislý súbor opatrení zameraných na identifikáciu, tvorbu, prijímanie a podporu využívania noriem v oblasti IKT v reakcii na nové technologické trendy, právne predpisy a politiky EÚ.

Okrem toho Komisia na základe výzvy od Rady¹⁷, aby sa analyzoval vplyv normalizácie na hospodárstvo s ohľadom na záujem všetkých strán, predpokladá začatie vykonávania tejto štúdie v dohľadnom čase tak, aby sa využili výsledky ďalšej správy podľa článku 24.

Nariadenie prinieslo významné vylepšenia európskeho systému normalizácie vďaka včasnej dostupnosti noriem vyžiadaných Komisiou, včasnému zapojeniu zainteresovaných strán, vytváraniu konsenzu v súvislosti s pripravovanými žiadosťami o normalizačné práce a vďaka zlepšovaniu kvality a miery podrobnosti informácií o vydaných žiadostiach.

Celkovo sa pri vykonávaní nariadenia nezistil žiadny závažný problém, zistili sa však niektoré oblasti (uvedené v prílohe 1 a 2), v ktorých je potrebné zlepšenie. Komisia zvažuje, ako ich najlepšie riešiť, najmä prostredníctvom spoločnej iniciatívy v oblasti normalizácie, ktorá sa zameriava na podporu koherentného vykonávania nariadenia prostredníctvom nelegislatívnych opatrení v spolupráci s hlavnými aktérmi európskeho systému normalizácie.

Komisia dospela k záveru, že nateraz nie je dôvod nariadenie revidovať. Komisia preskúma daný stav päť rokov po ukončení súčasného hodnotenia v kontexte správy o vykonávaní nariadenia, ktorú predloží Rade a Európskemu parlamentu podľa článku 24 ods. 3 tohto nariadenia.

¹⁶ COM(2015) 550

¹⁷ COM(2015) 192

PRÍLOHA 1 – PROBLÉMY A ODPORÚČANIA K TOMU, AKO ZLEPŠIŤ VYKONÁVANIE NARIADENIA (EÚ) Č. 1025/2012 A EURÓPSKEHO SYSTÉMU NORMALIZÁCIE

I. Identifikované oblasti zlepšenia, ktoré sa majú riešiť vo vzťahu k celému systému európskej normalizácie¹⁸:

Rýchlosť a včasnosť

- rôzne potreby, pokiaľ ide o rýchlosť, a problémy s uplatňovaním jednotného riešenia na skrátenie potrebného času,
- potreba lepšie využiť skorú identifikáciu potrieb v oblasti normalizácie,
- neskorý začiatok normalizačných činností (v nadväznosti na žiadosti o normalizačné práce),
- menší počet noriem, ktorých vypracovanie je veľmi časovo náročné,
- údaje z monitorovania nie sú konzistentné alebo neumožňujú úplné posúdenie rýchlosti a sledovanie procesov,

Podpora konkurencieschopnosti európskych podnikov

- prekážky, ktoré bránia MSP v tom, aby sa zapojili do normalizácie a/alebo uplatňovali normy,
- napriek mnohým opatreniam je vzťah medzi normalizáciou a projektmi v oblasti inovácií a výskumu naďalej slabý,

Podpora právnych predpisov a politík Únie

- rastúci dopyt po normách na podporu právnych predpisov a politík Únie v spojení s prekážkami špecifickými pre vyžiadané normy (proces žiadosti a kontroly súladu),
- chýbajúci operatívny prístup pri vymedzovaní potrieb v oblasti právnych predpisov a politík a pri iniciovaní normalizačných činností,
- nedostatky v komunikácii medzi Komisiou a európskymi organizáciami pre normalizáciu počas procesu normalizácie,
- nedostatočný súlad medzi Komisiou a orgánmi pre normalizáciu vo fáze kontrol súladu,
- vnútroštátne normy, ktoré sú v rozpore s európskymi normami, zostávajú v platnosti a znižujú celkovú efektívnosť európskeho systému normalizácie pri odstraňovaní prekážok na vnútornom trhu,

Inkluzívnosť

¹⁸ Odporúčania z nezávislého preskúmania, s. 141 – 143

- slabá pozícia organizácií podľa prílohy III a rôzne kapacity, pokiaľ ide o zastúpenie zainteresovaných strán na vnútroštátnej úrovni,
- nedostatočná inkluzívnosť na medzinárodnej úrovni pri uplatňovaní viedenskej dohody s Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO) a drážďanskej dohody s Medzinárodnou elektrotechnickou komisiou (IEC),

Podpora konkurencieschopnosti európskych podnikov na svetovej úrovni
--

- zložité zlad'ovanie potrieb európskych zainteresovaných strán s procesmi normalizácie na medzinárodnej úrovni,
- zvýšenie relevantnosti normalizačnej činnosti vykonávanej mimo európskeho systému normalizácie a ISO/IEC najmä v oblastiach IKT,

Správa vecí verejných

- potreba lepšej komunikácie zo strany Komisie o procese prípravy žiadostí o normalizačné práce,
- informácie všetkým zainteresovaným stranám v súvislosti s prebiehajúcimi alebo plánovanými normalizačnými činnosťami,
- rozdiely v pracovných metódach (v rámci Komisie, európskych organizácií pre normalizáciu a vnútroštátnych orgánov pre normalizáciu), ktoré môžu oslabiť konzistentné a efektívne fungovanie európskeho systému normalizácie,
- zložité postupy vrátane povinností podávať správy a niekoľkých zahrnutých krokov/aktérov,

Vhodnosť pre budúcnosť

- rôzne vrstvy normalizácie a potreba prispôbiť prístup rôznym potrebám,
- identifikovať potreby odvetví, na ktoré sa normalizácia nevzťahuje (napr. služby),
- potreba lepšieho rámca pre vyhlásenia o patentoch.

II. Identifikované oblasti zlepšenia/problémy, ktoré je potrebné riešiť v súvislosti s normalizačnými činnosťami podporovanými z finančných prostriedkov EÚ

Urýchliť proces, ktorý predchádza uzavretiu dohôd o grante (čas na uzavretie zmluvy)

Postup schvaľovania a podpisovania dohôd o grante medzi Komisiou a európskymi organizáciami pre normalizáciu alebo organizáciami podľa prílohy III nie je dostatočne rýchly. Na tento účel je potrebné zvážiť a prípadne kombinovať tieto opatrenia:

- vymedzenie postupu a orientačných lehôt na posúdenie návrhov európskych organizácií pre normalizáciu a organizácií podľa prílohy III zo strany EK/EZVO s cieľom zabezpečiť, aby nebol čas na podpísanie dohôd o opatreniach, ktoré sa majú podporiť, neprimerane dlhý,
- podnecovanie európskych organizácií pre normalizáciu a organizácií podľa prílohy III k tomu, aby predkladali kvalitné návrhy založené na už dostupných štandardných formulároch, ako aj na praktickej príručke k najčastejším problémom,
- zjednodušenie výmeny informácií medzi Komisiou a európskymi organizáciami pre normalizáciu a organizáciami podľa prílohy III v rámci diskusie o pripomienkach a poskytovaní spätnej väzby s cieľom znížiť „čas na podpis dohody o grante“ prostredníctvom zlepšenia vzájomného porozumenia,

Zjednodušiť administratívne a finančné postupy na správu dohôd o grante

Zainteresované strany vnímajú administratívne a finančné postupy spojené so správou dohôd o grante ako záťaž. Tieto postupy by mali byť jasne vymedzené a konzistentne uplatňované v rámci všetkých dohôd o grante. Je potrebné zohľadniť prvky finančných a administratívnych postupov, ktoré sú príčinou takéhoto vnímania, a následne poskytnúť praktické usmernenia útvarom Komisie, európskym organizáciám pre normalizáciu a organizáciám podľa prílohy III s cieľom posilniť spoločné chápanie pravidiel, vyhnúť sa rozdielom vo výklade, opraviť či vopred odhadnúť opakované chyby a nepresnosti na strane európskych organizácií pre normalizáciu a organizácií podľa prílohy III.

Zjednodušiť a racionalizovať požiadavky na predkladanie správ

Požiadavky na predkladanie správ sú takisto vnímané ako príliš zaťažujúce. Po dôslednom hodnotení je potrebné zvážiť tieto odporúčania:

- zjednodušenie podávania správ podľa článku 24 nariadenia:
 - zlepšiť podávanie správ podľa článku 24 s cieľom zabezpečiť konzistentnosť a porovnateľnosť údajov, ktoré predkladajú európske organizácie pre normalizáciu a organizácie podľa prílohy III, s ohľadom na obmedzenia v súvislosti s nejasnými a nedostatočne porovnateľnými informáciami,
 - zjednodušiť podávanie správ prostredníctvom vymedzenia spoločného súboru a zoznamu syntetických ukazovateľov pre každý článok nariadenia, na ktorý sa vzťahuje povinnosť podávania správ,

- zbierať elektronické a použiteľné údaje a umožniť vytvorenie databázy o vykonávaní nariadenia, ktorá sa bude používať na účely priebežného monitorovania a ako základ správ, ktoré EK podáva Rade a Európskemu parlamentu,
- do čo najväčšej možnej miery zjednodušiť žiadosti o granty na prevádzku a granty na akciu, ako aj priebežné a záverečné správy o vykonaných technických činnostiach, a individuálne prispôbiť požiadavky na podávanie správ s cieľom zabezpečiť, aby boli primerané získanej finančnej podpore. Tento cieľ je napríklad možné dosiahnuť zavedením kľúčových kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov, ktoré by sa mali realizovať prostredníctvom navrhovaných akcií a formulovaním podoby podávania správ na základe týchto oblastí.
- optimalizovať požiadavky na podávanie správ a iné koordinačné a monitorovacie činnosti (ako napríklad pravidelné stretnutia), do ktorých sú zapojené útvary Komisie, európske organizácie pre normalizáciu a organizácie podľa prílohy III, a harmonizovať formáty na podávanie správ s cieľom umožniť priame využitie rovnakých informácií na rôzne účely v oblasti podávania správ.

Pravidelne monitorovať celkové financovanie z prostriedkov EÚ, výsledky zjednodušujúcich opatrení a príležitosti postupovať smerom k systému založenému viac na výkone.

Komisia by mala neustále monitorovať pridelovanie finančných prostriedkov, celkový výkon systému financovania a podľa potreby výsledky vykonaných zjednodušujúcich opatrení.

Najmä v prípade pozitívnych výsledkov vykonávania nedávnych rozhodnutí o paušálnych výdavkoch na financovanie vypracovávanie európskych noriem a na overovanie ich kvality je potrebné zvážiť rozšírenie použitia dohôd o grante založených na výkonnosti aj na iné normalizačné činnosti vyznačujúce sa overiteľnými a jednoducho identifikovateľnými výsledkami.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že na základe údajov o financovaní, ktoré Európska komisia už teraz priebežne zbiera, ako aj na základe spätnej väzby od zúčastnených strán, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky, je možné pravidelne získavať informácie o rôznych prvkoch financovania normalizácie vrátane: času potrebného na finalizáciu zmlúv, rozdeľovania finančných prostriedkov medzi rôzne druhy činností, ktoré sú oprávnené na pridelenie financovania, prijímania financovania európskych organizácií pre normalizáciu a vnútroštátnych orgánov pre normalizáciu, problémov, ktoré sa vyskytujú v súvislosti s administratívnymi a finančnými dohodami a ktoré viedli k opakovaným oneskoreniam a/alebo iným problémom.